TEISINGUMO TEISMO (trečioji kolegija) SPRENDIMAS

2006 m. birželio 1 d. *

Sujungtose bylose C-442/03 P ir C-471/03 P

dėl atitinkamai 2003 m. spalio 17 d. ir lapkričio 10 d. pagal Teisingumo Teismo statuto 56 straipsnį pateiktų dviejų apeliacinių skundų,

P & O European Ferries (Vizcaya) SA, įsteigta Bilbao (Ispanija), atstovaujama *QC* J. Lever, *solicitor* J. Ellison ir *barrister* M. Pickford bei *abogado* E. Bourtzalas,

apeliantė byloje C-442/03 P,

Diputación Foral de Vizcaya, atstovaujama *abogados* I. Sáenz-Cortabarría Fernández, M. Morales Isasi ir J. Forguera Crespo,

apeliantė byloje C-471/03 P,

* Proceso kalbos: anglų ir prancūzų.

dalyvaujant kitai proceso šaliai

Europos Bendrijų Komisijai, atstovaujamai N. Khan ir J. Buendía Sierra, nurodžiusiai adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

atsakovei pirmojoje instancijoje,

TEISINGUMO TEISMAS (trečioji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas A. Rosas, teisėjai J. Malenovský, J.-P. Puissochet (pranešėjas), S. von Bahr ir A. Borg Barthet,

generalinis advokatas A. Tizzano,
posėdžio sekretorė L. Hewlett, vyriausioji administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2005 m. rugsėjo 22 d. posėdžiui,

susipažinęs su 2006 m. vasario 9 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Savo apeliaciniais skundais *P & O European Ferries (Vizcaya) SA*, buvusi *Ferries Golfo de Vizcaya SA* (toliau – *P & O Ferries*) ir *Diputación Foral de Vizcaya* (Biscaye

provincijos taryba, toliau – *Diputación*) prašo panaikinti 2003 m. rugpjūčio 5 d. Europos Bendrijų Pirmosios instancijos teismo sprendimą *P & O European Ferries (Vizcaya) ir Diputación Foral de Vizcaya prieš Komisiją* (T-116/01 ir T-118/01, Rink. p. II-2957, toliau – skundžiamas sprendimas), atmetantį jų ieškinius, kuriais buvo siekiama panaikinti 2000 m. lapkričio 29 d. Komisijos sprendimą 2001/247/EB dėl pagalbos schemos, taikytos Ispanijos jūrų bendrovei *Ferries Golfo de Vizcaya* (OL L 89 2001, p. 28, toliau – ginčijamas sprendimas).

Bylos faktinės aplinkybės ir ginčijamas sprendimas

2 Skundžiamame sprendime bylos faktinės aplinkybės buvo nurodytos taip:

„1 1992 m. liepos 9 d. *Diputación* <...> ir baskų vyriausybės prekybos ir turizmo ministerija su *Ferries Golfo de Vizcaya*, vėliau tapusia *P & O European Ferries (Vizcaya)* <...>, pasirašė susitarimą (toliau – pradinis susitarimas) dėl kelto tarp Bilbao ir Portsmuto paslaugos teikimo. Šis susitarimas numatė, kad susitarimą pasirašiusios valdžios institucijos nuo 1993 m. kovo iki 1996 m. kovo įsigys 26 000 kelionės čekių, naudotinų jūriniame maršrute Bilbao–Portsmutas. Buvo nustatytas maksimalus *P & O Ferries* mokėtinas 911 800 000 Ispanijos pesetų (ESP) finansinis atlygis ir sutarta, kad 1993–1994 m. tarifas už kiekvieną keleivį bus 34 000 ESP, su galimybe keisti: 36 000 ESP 1994–1995 m. ir 38 000 ESP 1995–1996 metais. Komisijai nebuvo pranešta apie pradinį susitarimą.

2 1992 m. rugsėjo 21 d. laišku bendrovė *Bretagne Angleterre Irlande*, kuri jau daug metų, naudodama prekinį pavadinimą *„Britanny Ferries"*, teikia kelto paslaugas

tarp Plimuto uosto Jungtinėje Karalystėje ir Santandero uosto Ispanijoje, pateikė skundą Komisijai dėl didelių subsidijų, kurias *Diputación* ir baskų vyriausybė turėjo suteikti *P & O Ferries*.

3 1992 m. lapkričio 30 d. laišku Komisija paprašė Ispanijos vyriausybės jai pateikti visą su minėtomis subsidijomis susijusią naudingą informaciją. Pastaroji pateikė atsakymą 1993 m. balandžio 1 dieną.

4 1993 m. rugsėjo 29 d. Komisija nusprendė pradėti EB sutarties 93 straipsnio 2 dalyje (po pakeitimo – EB 88 straipsnio 2 dalis) numatytą procedūrą. Ji manė, kad pradinis susitarimas nėra įprastas komercinis sandoris, nes jame buvo susitarta dėl iš anksto numatyto kelionės čekių kiekio įsigijimo per trejų metų laikotarpį, kad sutarta kaina buvo didesnė nei komercinis tarifas, kad kelionės čekiai buvo apmokami netgi sumokant už neįvykusias keliones arba į kitus uostus nukreiptas keliones, kad susitarime buvo įsipareigojimas padengti visus per pirmuosius trejus naujos paslaugos teikimo metus atsiradusius nuostolius ir kad *P & O Ferries* atžvilgiu buvo pašalinta su prekybine rizika susijusi aplinkybė. Atsižvelgdama į jai pateiktą informaciją, Komisija manė, kad *P & O Ferries* suteikta finansinė pagalba yra valstybės pagalba EB sutarties 92 straipsnio (po pakeitimo – EB 87 straipsnis) prasme ir neįvykdė reikalaujamų sąlygų, kad ji galėtų būti pripažinta suderinama su bendrąja rinka.

5 1993 m. spalio 13 d. laišku Komisija pranešė Ispanijos vyriausybei apie minėtą sprendimą ir paprašė patvirtinti, kad pastaroji sustabdys visus su minėta pagalba susijusius mokėjimus, kol Komisija priims galutinį sprendimą. Taip pat Komisija šiame laiške Ispanijos vyriausybės paprašė pateikti savo pastabas ir visą šiai pagalbai įvertinti reikalingą informaciją.

6 1993 m. lapkričio 10 d. laišku baskų vyriausybė informavo Komisiją apie pradinio susitarimo įgyvendinimo sustabdymą.

7 Sprendimas pradėti procedūrą dėl Ispanijos Karalystės *P & O Ferries* suteiktos pagalbos buvo kitoms valstybėms narėms ir suinteresuotoms šalims skirto Komisijos komunikato, kuris buvo paskelbtas *Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje*, dalykas (OL C 70, 1994, p. 5).

8 Per administracinę procedūrą *P & O Ferries* ir Komisija diskutavo apie susitarimo, dėl kurio šalys galėtų derėtis, rūšį. Diskusija buvo susijusi būtent su pasiūlytais pradinio susitarimo pakeitimais ir pasiūlymais dėl pradinio susitarimo pakeitimo nauju susitarimu.

9 1995 m. kovo 27 d. laišku, skirtu už valstybės pagalbą transporto sektoriuje atsakingam „Transporto" generalinio direktorato (GD) pareigūnui, *P & O Ferries* atsiuntė Komisijai naująjį susitarimą (toliau – naujasis susitarimas), kuris tarp *Diputación* ir *P & O Ferries* buvo sudarytas 1995 m. kovo 7 d. ir kuris turėjo būti taikomas 1995–1998 metais. Iš pridėto laiško matyti, kad *Diputación* turi gauti palūkanas nuo *P & O Ferries* pagal pradinį susitarimą skirtų sumų.

10 Pagal naująjį susitarimą *Diputación* įsipareigojo nuo 1995 m. sausio iki 1998 m. gruodžio įsigyti 46 500 kelionės čekių, skirtų naudoti *P & O Ferries* eksploatuojamame Bilbao–Portsmuto jūriniame maršrute. Buvo nustatytas maksimalus 985 500 000 ESP viešosios valdžios institucijos sumokėtinas finansinis atlygis, kurio 300 000 000 turėjo būti sumokėti 1995 m., 315 000 000 – 1996 m., 198 000 000 – 1997 m. ir 172 500 000 – 1998 metais. Sutartas tarifas už keleivį buvo 20 000 – 1995 m., 21 000 – 1996 m., 22 000 – 1997 m. ir 23 000 – 1998 metais. Atsižvelgiant į *Diputación* prisiimtą ilgalaikį įsigijimo įsipareigojimą, šiems tarifams buvo pritaikyta nuolaida ir jie buvo apskaičiuoti

remiantis referenciniu 22 000 ESP tarifu, t. y. 1994 metams paskelbtu komerciniu tarifu, pridedant po 5 % kiekvienais metais, o tai sudarė 23 300 – 1995 m., 24 500 – 1996 m., 25 700 – 1997 m. ir 26 985 – 1998 metais.

11 Penktoji naujojo susitarimo sąlyga nurodo:

„<...> Tuo (*Diputación*) patvirtina, kad buvo imtasi visų reikalingų priemonių, jog būtų laikomasi visų su susitarimu susijusių taikytinų teisės aktų ir ypač kad susitarimas neprieštarautų vidaus teisės aktams, su konkurencijos apsauga susijusiems teisės aktams bei Romos sutarties 92 straipsniui, ir kad buvo imtasi visų reikalingų priemonių, jog būtų laikomasi Romos sutarties 93 straipsnio 3 dalies nuostatų".

12 1995 m. birželio 7 d. Komisija priėmė sprendimą, užbaigiantį dėl *P & O Ferries* gautos pagalbos pradėtą nagrinėjimo procedūrą (toliau – 1995 m. birželio 7 d. sprendimas).

13 1995 m. birželio 7 d. Sprendime nurodyta, kad naujajame susitarime buvo padaryta keletas svarbių pakeitimų tam, kad būtų patenkinti Komisijos reikalavimai. Baskų vyriausybė nebebuvo šio susitarimo šalimi. Pagal Komisijai pateiktą informaciją *Diputación* įsipareigotų nupirkti kelionės čekių skaičius buvo nustatytas pagal tam tikrų asmenų su mažomis pajamomis grupių ir asmenų grupių, kurioms taikomos socialinės ir kultūrinės programos, įskaitant moksleivių, jaunimo ir pagyvenusių asmenų grupes, pasiūlymo priėmimo prognozes. Remiantis įprasta nuolaidų už didelį kiekį praktika, taikoma stambių naudotojų ir komercinių paslaugų atžvilgiu, kelionės čekių kaina buvo mažesnė nei atitinkamam laikotarpiui skirtame lankstinuke nurodyta bilietų kaina. Taip pat sprendime buvo nurodyta, kad kiti klausimų sukėlę pradinio susitarimo punktai iš naujojo susitarimo buvo išbraukti.

14 1995 m. birželio 7 d. Sprendime Komisija taip pat konstatavo, kad *P & O Ferries* pasiūlytos paslaugos gyvybingumą įrodė gauti komerciniai rezultatai ir kad ji galėjo plėtoti savo veiklą be valstybės pagalbos. Remiantis naujuoju susitarimu, *P & O Ferries* neturi jokios specialios teisės naudotis Bilbao uostu ir jos švartavimosi prieplaukoje pirmenybė taikoma atitinkamomis jos laivų atvykimo ir išvykimo valandomis, o būtent tai leidžia kitiems laivams kitais laikotarpiais naudoti prieplauką. Dėl tarifų taikymo už suteiktas paslaugas Komisija manė, kad naujasis susitarimas, kurio tikslas sudaryti palankias sąlygas rezidentams, kurie naudojasi vietinių keltų paslaugomis, yra įprastų ir sąžiningų komercinių santykių išraiška.

15 Taigi Komisija nusprendė, kad naujasis susitarimas nėra valstybės pagalba, ir nusprendė nutraukti 1993 m. rugsėjo 29 d. pradėtą procedūrą.

16 1999 m. sausio 28 d. sprendimu *BAI prieš Komisiją* (T-14/96, Rink. p. II-139 <...>) Pirmosios instancijos teismas panaikino 1995 m. birželio 7 d. sprendimą motyvuodamas tuo, kad darydama išvadą, jog naujasis susitarimas nėra valstybės pagalba, Komisija rėmėsi klaidingu EB sutarties 92 straipsnio 1 dalies aiškinimu.

17 1999 m. gegužės 26 d. Komisija nusprendė pradėti EB 88 straipsnio 2 dalyje numatytą procedūrą tam, kad suinteresuotos šalys galėtų pateikti savo pastabas dėl atsižvelgiant į minėtą sprendimą *BAI prieš Komisiją* Komisijos priimtos pozicijos (OL C 233, 1999, p. 22). Dėl to ji informavo Ispanijos Karalystę 1999 m. birželio 16 d. laišku. Komisija iš kai kurių suinteresuotų šalių gavo pastabas ir jas perdavė Ispanijos valdžios institucijoms, kad jos pateiktų pastabas. Ispanijos valdžios institucijos 1999 m. spalio 21 d. laišku pateikė savo argumentus, 2000 m. vasario 8 d. ir birželio 6 d. – papildomas pastabas."

3 Skundžiamas sprendimas taip apibūdino ginčijamą sprendimą:

„18 (Ginčijamu sprendimu) <...> Komisija užbaigė EB 88 straipsnio 2 dalyje numatytą procedūrą, pripažindama nagrinėjamą pagalbą nesuderinama su bendrąja rinka ir nurodydama Ispanijos Karalystei reikalauti jos grąžinimo.

19 Iš ginčijamo sprendimo matyti, kad pirkdama kelionės čekius *Diputación* siekė, pirma, subsidijuoti Biskajos rezidentų pensininkų keliones taikant kelionių paketo pagal užsakymą programą „Adineko", ir, antra, palengvinti galimybę naudotis transportu Biskajoje asmenims ir institucijoms, kurioms reikia ypatingų keliavimo sąlygų (pavyzdžiui, vietinės valdžios institucijoms, asociacijoms, profesinėms mokykloms ir universitetams). Iš to išplaukia, kad programa „Adineko" baskų autonomijos valdžios institucijų buvo sukurta tam, kad nuo 1996 m. pakeistų nacionalinę subsidijuotų kelionių programą „Inserso", kuria kiekvienais metais naudojosi maždaug 15 000 Biskajos gyventojų (sprendimo 32–34, 48–51 konstatuojamosios dalys).

20 Savo pagalbos vertinime Komisija teigė, kad absoliutus *Diputación* įsigytų kelionės čekių skaičius nebuvo pagrįstas realiais jos poreikiais. Komisijos nuomone, priešingai nei *Diputación* jai pateikti paaiškinimai, iš *P & O Ferries* nupirktų kelionės čekių skaičius negalėjo būti įvertintas remiantis „Inserso" programos duomenimis. Ji konstatuoja (49 konstatuojamoji dalis):

„(*Diputación*) nusprendė įsigyti iš (*P & O Ferries*) 15 000 kelionės čekių 1995 m., nors ji dar dalyvavo „Inserso" programoje, kuri buvo skirta pasinaudoti apytikriai 15 000 asmenų Biskajoje 1995 metais. Baskų autonomijos valdžios institucijos nepaaiškino, kodėl Biskajos poreikiai tais metais padvigubėjo. Jos taip pat nenurodė, kodėl 1997 m. ir 1998 m. pagal programą (vietoj 15 000) buvo

išdalyta tik 9 000 ir 7 500 kelionės čekių. Kai (*Diputación*) nusprendė įsipareigoti įsigyti tiek kelionės čekių, (ji) nežinojo, kad „Inserso" programa toliau regiono gyventojams teiks naudą (netgi *Diputación* nustojus dalyvauti šioje programoje) ir kad jos pačios programa nebus užbaigta. Baskų autonominės valdžios institucijos taip pat nepaaiškino, kodėl įsigytų kelionės čekių skaičius kas mėnesį reikšmingai keitėsi (pavyzdžiui, palyginti su 1995 m. sausį įsigytais 750 kelionės čekių, tų pačių metų vasarį buvo įsigyta 3 000)."

21 Kalbant apie išdalytų čekių skaičių, sprendime konstatuojama, kad pagal „*Adineko*" programą 1996–1998 m. iš viso buvo išdalyta 3 532 čekių ir kad pagal Biskajos asmenims ir institucijoms palengvinti galimybę naudotis transportu skirtą programą tarp 1995 m. ir 1998 m. buvo išdalyta 12 520 kelionės čekių (50 ir 51 konstatuojamosios dalys).

22 Galiausiai Komisija pastebi, kad naujajame susitarime yra keletas nuostatų, kurių įprastiniame komerciniame susitarime dėl kelionės čekių įsigijimo nebūtų. Komisija kaip pavyzdį nurodo tai, kad susitarimas nurodo savaitinį ir metinį kelionių skaičių, kurį *P & O Ferries* turi užtikrinti, kad *Diputación* pritarimas yra būtinas, jei *P & O Ferries* norėtų pakeisti laivą, kuriuo teikiama paslauga, ir tai, kad susitarimas nustato tokias tikslias sąlygas, kaip antai ekipažo narių pilietybė arba daiktų ir paslaugų kilmė (52 konstatuojamoji dalis).

23 Komisija iš to padarė išvadą (53 konstatuojamoji dalis), kad:

„(naujasis susitarimas) neatitinka baskų autonominės valdžios institucijų tikrųjų socialinės tvarkos imperatyvų ir yra ne įprastas komercinis sandoris, o labiau pagalba jūrų bendrovei. Tai, kad pagal (pradinį susitarimą) ir (naująjį susitarimą) suteiktos sumos yra panašaus dydžio, tik patvirtina šią nuomonę. Valdžios

institucijos sukūrė antrąją programą, taip jūrų bendrovei leisdamos išsaugoti 1992 m. pažadėtos pagalbos sumą."

24 Dėl EB 87 straipsnio 2 ir 3 dalyse numatytų leidžiančių nukrypti nuostatų taikymo Komisija mano, kad nė viena iš šių leidžiančių nukrypti nuostatų nėra taikoma šioje byloje (56–73 konstatuojamosios dalys).

25 Kalbant apie pagalbos grąžinimą, Komisija atmeta argumentą, kad šis grąžinimas pažeistų *Diputación* ir *P & O Ferries* teisėtus lūkesčius. Šiuo atžvilgiu Komisija remiasi 1997 m. sausio 14 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Ispanija prieš Komisiją* (C-169/95, Rink. p. I-135) 51–54 punktais ir cituoja visą jų formuluotę. Ji taip pat remiasi tuo, kad 1995 m. birželio 7 d. sprendimas per nustatytus terminus buvo užginčytas ir vėliau Pirmosios instancijos teismo panaikintas, kad sprendimas buvo pradėtas vykdyti iki Komisijai dėl jo priimant galutinį sprendimą ir kad valstybė narė niekada teisėtai nepranešė pagal EB 88 straipsnio 3 dalį (74–78 konstatuojamosios dalys).

26 Pagal ginčijamo sprendimo 1 straipsnį:

„Ispanijos (*P & O Ferries*) naudai suteikta 985 500 000 Ispanijos pesetų dydžio valstybės pagalba yra nesuderinama su bendrąja rinka."

27 Ginčijamo sprendimo 2 straipsnis yra suformuluotas taip:

„1. Ispanija turi imtis visų būtinų priemonių, kad iš gavėjo susigrąžintų 1 straipsnyje nurodytą pagalbą, kuri jam buvo neteisėtai suteikta.

2. Susigrąžinimas turi būti vykdomas nedelsiant pagal nacionalinės teisės procedūras tiek, kiek jos leidžia neatidėliotiną ir veiksmingą šio sprendimo įgyvendinimą. Prie grąžintinų sumų pridedamos palūkanos, nuo jų suteikimo pagalbų gavėjui datos iki jų grąžinimo datos. Palūkanos turi būti apskaičiuojamos taikant palūkanų normą, naudojamą lygiaverčių subsidijų apskaičiavimui regioninės paskirties pagalbų atveju."

Procesas Pirmosios instancijos teisme ir skundžiamas sprendimas

4 2001 m. gegužės 25 d. ir 31 d. Pirmosios instancijos teismo kanceliarijoje pateiktais pareiškimais *P & O Ferries* (byla T-116/01) ir *Diputación* (byla T-118/01) pareiškė ieškinius, siekdamos panaikinti atitinkamai ginčijamo sprendimo 2 straipsnį ir visą šį sprendimą. *P & O Ferries* buvo leista įstoti į bylą T-118/01 *Diputación* reikalavimams palaikyti. *Diputación* buvo leista įstoti į bylą T-116/01 *P & O Ferries* reikalavimams palaikyti.

5 2003 m. sausio 20 d. nutartimi dvi bylos buvo sujungtos, kad būtų bendrai vykdoma žodinė proceso dalis ir priimtas galutinis sprendimas.

6 Skundžiamu sprendimu Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad naujasis susitarimas iš esmės neturėjo įtakos pradiniu susitarimu nustatytai pagalbai ir kad abu šie susitarimai yra viena pagalba, nustatyta ir įgyvendinta 1992 m., apie ją iš anksto nepranešus Komisijai, nesilaikant EB 88 straipsnio 3 dalies.

7 Todėl Pirmosios instancijos teismas padarė išvadą, kad tokiu atveju Komisija neprivalėjo įrodyti realaus šios pagalbos poveikio konkurencijai ir prekybai tarp valstybių narių ir kad ji galėjo pagrįstai reikalauti tokios pagalbos susigrąžinimo, nepažeidžiant teisėtų lūkesčių apsaugos principo. Jis taip pat nusprendė, kad

nepranešimas Komisijai apie ginčijamą pagalbą reiškė, kad Ispanijos valdžios institucijos negalėjo šioje byloje remtis 1973 m. gruodžio 11 d. Sprendime *Lorenz* (120/73, Rink. p. 1471) pateikta termino taisykle. Pirmosios instancijos teismas taip pat nurodė, kad Komisija neprivalėjo motyvuoti savo įsakymo grąžinti pagalbą, nes minėta pagalba buvo pradėta įgyvendinti nepranešus apie ją Komisijai.

8 Be to, Pirmosios instancijos teismas manė, kad minėto sprendimo *BAI prieš Komisiją res judicata* galia netrukdė nagrinėti *P & O Ferries* ir *Diputación* iškeltų ieškinių pagrindų būtent todėl, kad naujasis susitarimas negali būti laikomas valstybės pagalba EB 87 straipsnio 1 dalies prasme ir kad šie ieškinio pagrindai nebuvo pagrįsti.

9 Galiausiai Pirmosios instancijos teismas atmetė kitus ieškinio pagrindus. Jis būtent nusprendė, kad Komisija pagrįstai nusprendė, kad ginčijama pagalba individualiems vartotojams nebuvo suteikta nediskriminuojant dėl produkto kilmės ir todėl EB 87 straipsnio 2 dalyje numatytos sąlygos nebuvo įvykdytos.

10 Todėl Pirmosios instancijos teismas atmetė ieškinį ir nurodė *P & O Ferries* ir *Diputación* padengti savo ir Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

Procesas Teisingumo Teisme ir šalių reikalavimai

11 *P & O Ferries* Teisingumo Teismo prašo:

— panaikinti skundžiamą sprendimą ir grąžinti bylą Pirmosios instancijos teismui, kad jis priimtų sprendimą dėl ginčijamo sprendimo 2 straipsnio, kuriuo Komisija nurodė grąžinti pagalbą, teisėtumo,

— priteisti iš Komisijos bylinėjimosi apeliaciniame procese išlaidas.

12 *Diputación* Teisingumo Teismo prašo:

— panaikinti skundžiamą sprendimą,

— jei toje bylos stadijoje tai galima daryti, pačiam paskelbti galutinį sprendimą ir panaikinti ginčijamą sprendimą arba, nepatenkinus pirmojo reikalavimo, panaikinti minėto sprendimo 2 straipsnį,

— nepatenkinus šio reikalavimo, grąžinti bylą Pirmosios instancijos teismui,

— priteisti iš Komisijos bylinėjimosi pirmoje instancijoje ir apeliaciniame procese išlaidas.

13 Komisija Teisingumo Teismo prašo:

— pripažinti *Diputación* apeliacinį skundą nepriimtinu arba, šio reikalavimo nepatenkinus, atmesti jį kaip nepagrįstą,

— atmesti *P & O Ferries* apeliacinį skundą,

— priteisti iš *P & O Ferries* ir *Diputación* bylinėjimosi išlaidas.

14 2005 m. liepos 27 d. nutartimi trečiosios kolegijos pirmininkas, remdamasis Procedūros reglamento 43 straipsniu, nurodė sujungti šias bylas, kad būtų bendrai vykdoma žodinė proceso dalis ir priimtas galutinis sprendimas.

Dėl apeliacinių skundų

15 Byloje C-442/03 P *P & O Ferries* nurodo septynis apeliacinio skundo pagrindus.

16 Byloje C-471/03 P *Diputación* nurodo devynis apeliacinio skundo pagrindus. Šio apeliacinio skundo atžvilgiu Komisija pateikia prieštaravimą dėl priimtinumo.

17 Prieš nagrinėjant šiuos apeliacinius skundus, reikia išanalizuoti:

— *Diputación* apeliacinio skundo priimtinumo klausimą,

— apeliacinių skundų pagrindus dėl *P & O Ferries* pervestų sumų kvalifikavimo valstybės pagalba,

— apeliacinių skundų pagrindus, susijusius su tuo, kad Pirmosios instancijos teismas neteisingai nusprendė, kad apie ginčijamą pagalbą Komisijai nebuvo teisėtai pranešta,

— apeliacinių skundų pagrindus dėl Pirmosios instancijos teismo padarytų išvadų apie nepranešimo pasekmes ir

— apeliacinio skundo pagrindą, susijusį su tuo, kad Pirmosios instancijos teismas padarė teisės klaidą, manydamas, kad minėta pagalba buvo nesuderinama su EB sutartimi.

Dėl Diputación apeliacinio skundo priimtinumo

Šalių argumentai

18 Komisija teigia, kad apeliacinis skundas buvo pateiktas per vėlai ir kad dėl to jis yra nepriimtinas. Tiesa, kad 2003 m. rugsėjo 1 d. *Diputación* pranešė apie 2003 m. rugpjūčio 5 d. paskelbto skundžiamo sprendimo gavimą, o tai leidžia manyti, kad apeliacinis skundas buvo pateiktas per reikalaujamą terminą. Vis dėlto keletas aplinkybių įrodo, kad taip vėlai pranešdama apie šio sprendimo gavimą *Diputación* rimtai pažeidė kruopštumo pareigą ir netgi dirbtinai prailgino turėtą terminą, kad parengtų savo apeliacinį skundą. Buvo pažeistas iš Pirmosios instancijos teismo procedūros reglamento 100 straipsnio 2 dalies ir 79 straipsnio 2 dalies išplaukiantis reikalavimas laikytis protingo termino. Iš tikrųjų 2003 m. liepos 7 d. Pirmosios instancijos teismo kanceliarijos laišku šalys buvo informuotos apie skundžiamo sprendimo priėmimo datą. Komisija ir *P & O Ferries* pranešė apie šio sprendimo gavimą atitinkamai 2003 m. rugpjūčio 12 ir 13 dieną. *Diputación* 2003 m. rugpjūčio 5 d. išspausdintas pranešimas spaudai, nurodantis, kad ji pateiks apeliacinį skundą dėl jos ieškinį atmetančio sprendimo, įrodo, kad ieškovė apie šį sprendimą žinojo anksčiau nei 2003 m. rugsėjo 1 dieną.

19 *Diputación* apeliacinio skundo priimtinumas nekelia jokių abejonių. Skundžiamas sprendimas buvo įteiktas laikantis Pirmosios instancijos teismo procedūros

reglamento 100 straipsnio 1 dalyje numatytų sąlygų ir buvo laikytasi apeliacinio skundo pateikimo termino, skaičiuojamo nuo 2003 m. rugsėjo 1 dienos. Minėto reglamento 100 straipsnio 2 dalis ir 79 straipsnio 2 dalis, į kurias Komisija daro nuorodą, netaikomos sprendimų įteikimui ir todėl nėra svarbios. Bet kuriuo atveju nebuvo nustatyta, kad ieškovės patarėjams telefaksu buvo pranešta apie skundžiamo sprendimo išsiuntimo kopiją, todėl šie straipsniai negali būti taikomi šioje byloje. Be to, terminas apeliaciniam skundui pateikti negali būti pradedamas skaičiuoti nuo dienos, kai šalys sužinojo apie sprendimą, kurį jos ginčija. Jei taip būtų, šis terminas būtų pradedamas skaičiuoti nuo Pirmosios instancijos teismo sprendimų paskelbimo dienos, nes nuo šios datos su jais galima susipažinti internete, o tai yra nesuderinama su Pirmosios instancijos teismo procedūros reglamento 100 straipsnio, skaitomo kartu su to paties reglamento 101 straipsnio 1 dalies a punktu, nuostatomis. Galiausiai apeliantė pastebi, kad tuo laikotarpiu, per kurį ji turėjo, Komisijos teigimu, pateikti apeliacinį skundą, jos patarėjai buvo išėję metinių atostogų, kurios sutampa su teismo atostogomis.

20 Savo triplike Komisija dėsto su apeliacinio skundo vėlavimu susijusią argumentaciją. Kadangi *Diputación* nėra nurodžiusi adreso dokumentams įteikti Liuksemburge, skundžiamas sprendimas pagal Pirmosios instancijos teismo procedūros reglamento 100 straipsnio 1 dalį turėjo būti įteiktas, jį išsiunčiant registruotu laišku su pranešimu apie gavimą. Be to, *Diputación* pripažino, kad 2003 m. rugpjūčio 5 d. susipažino su skundžiamu sprendimu Teisingumo Teismo interneto tinklalapyje ir dėl to apie šio sprendimo įteikimą jai buvo pranešta „technine ryšio priemone", kaip numatyta to paties reglamento 100 straipsnio 2 dalyje. Todėl taikoma minėto 100 straipsnio 2 dalies antrojoje pastraipoje numatyta įteikimo dešimtą dieną po išsiuntimo Liuksemburgo pašte prezumpcija. Ši prezumpcija pagal tą pačią nuostatą gali būti užginčyta tik ankstesnio nei preziumuotos datos pranešimo apie gavimą pagrindu. Taigi tai, kad 2003 m. rugsėjo 1 d. *Diputación* pranešė apie gavimą, neleidžia ginčyti šios prezumpcijos. Toks Pirmosios instancijos teismo Procedūros reglamento aiškinimas buvo Teisingumo Teismo pripažintas (2004 m. vasario 19 d. Nutarties *Forum des Migrants*, C-369/03 P, Rink. p. I-1981, 10 ir 11 punktai). Taigi, kadangi preziumuojama, kad skundžiamas sprendimas ieškovei buvo įteiktas vėliausiai 2003 m. rugpjūčio 17 d. ir terminas apeliaciniam skundui pateikti pasibaigė 2003 m. spalio 27 d., šis 2003 m. lapkričio 10 d. pateiktas apeliacinis skundas yra nepriimtinas.

Teisingumo Teismo vertinimas

21 Pagal Pirmosios instancijos teismo procedūros reglamento 44 straipsnio 2 dalies trečiąją pastraipą, kai ieškinyje nenurodomas adresas dokumentams įteikti toje vietoje, kur yra Pirmosios instancijos teismo būstinė, t. y. šio reglamento 44 straipsnio 2 dalies pirmojoje pastraipoje numatyta galimybė, ir kai ieškovės advokatas arba atstovas nesutinka, kad dokumentai jam būtų įteikiami telefaksu arba kitomis techninėmis ryšio priemonėmis, t. y. šio reglamento 44 straipsnio 2 dalies antrojoje pastraipoje numatyta galimybė, visi procesui reikalingi dokumentai suinteresuotai šaliai įteikiami išsiunčiant juos registruotu laišku; nukrypstant nuo šio procedūros reglamento 100 straipsnio 1 dalies nuostatų, dokumentai laikomi tinkamai įteiktais, jeigu registruotas laiškas išsiunčiamas tos vietos, kurioje yra Pirmosios instancijos teismo būstinė, pašte.

22 Šiame ginče yra akivaizdu, kad *Diputación* bylos nagrinėjimo Pirmosios instancijos teisme tikslais nenurodė Liuksemburge adreso dokumentams įteikti. Taigi ji nepasinaudojo minėta 44 straipsnio 2 dalies pirmojoje pastraipoje numatyta galimybe. Tačiau pirmame Pirmosios instancijos teisme pateikto ieškinio puslapyje ji nurodė, kad jos advokatai sutiko, kad dokumentai jiems būtų įteikti telefaksu, atitinkamai pagal Pirmosios instancijos teismo procedūros reglamento 44 straipsnio 2 dalies antrąją pastraipą. Todėl šio reglamento 44 straipsnio 2 dalies trečioji pastraipa netaikoma (šiuo atžvilgiu žr. 2004 m. spalio 29 d. Nutarties *Ripa di Meana prieš Parlamentą*, C-360/02 P, Rink. p. I-10339, 21 punktą).

23 Šiomis aplinkybėmis skundžiamo sprendimo įteikimo forma šioje byloje gali būti nustatoma tik pagal to paties reglamento 100 straipsnio 2 dalies antrąją pastraipą, pagal kurią, jeigu adresatas nėra nurodęs adreso dokumentams įteikti, Pirmosios instancijos teismo sprendimai ir nutartys yra įteikiami jo adresu, išsiunčiant kanclerio patvirtintą atitinkamo sprendimo arba nutarties kopiją registruotu laišku su pranešimu apie gavimą arba asmeniškai įteikiant su įteikimo kvitu (šiuo atžvilgiu žr. minėtos nutarties *Ripa di Meana prieš Parlamentą* 22 punktą). Pagal tą pačią nuostatą dokumentas laikomas adresatui įteiktu registruotu paštu dešimtą dieną po to, kai registruotas laiškas buvo išsiųstas tos vietos, kur yra Pirmosios instancijos teismo būstinė, pašte.

24 Vis dėlto minėto 100 straipsnio 2 dalies antroji pastraipa patikslina, kad adresatui apie šį išsiuntimą arba šį įteikimą „pranešama telefaksu arba kita technine ryšio priemone". Iš šios formuluotės matyti, kad šis pranešimas yra formalumas, kurio įgyvendinimas priklauso tik už sprendimų ir nutarčių įteikimą atsakingai tarnybai, t. y. Pirmosios instancijos teismo kanceliarijai.

25 Be to, minėta nuostata numato, kad taisyklė, pagal kurią dokumentas laikomas adresatui įteiktu registruotu paštu dešimtą dieną po to, kai jis buvo išsiųstas pašte, netaikoma, kai būtent adresatas ne vėliau kaip per tris savaites nuo pranešimo telefaksu arba kita technine ryšio priemone gavimo kanclerį informuoja, kad dokumento jis negavo. Taigi pranešimas adresatui telefaksu arba kita technine ryšio priemone yra esminis formalumas, vienintelis galintis užtikrinti, kad dokumentai tinkamai įteikti. Iš tikrųjų jei kanceliarija tokiomis reikalaujamomis sąlygomis nepraneštų adresatui, pastarasis negalėtų ginčyti laiško išsiuntimo pašte preziumuojamos datos, ir nuostata, kuri adresatui suteikia tokią galimybę, būtų neveiksminga.

26 Iš šių argumentų matyti, kad, nesant tokio Pirmosios instancijos teismo kanceliarijos pranešimo adresatui, negali būti preziumuojama, jog atitinkamas sprendimas arba nutartis buvo įteikti jų adresatui dešimtą dieną po to, kai jie buvo išsiųsti Liuksemburgo pašte. Tokiu atveju šio sprendimo arba šios nutarties įteikimo data, nuo kurios pradedamas skaičiuoti terminas apeliaciniam skundui teikti, yra ta, kurią adresatas pranešė apie jam adresuoto registruoto laiško gavimą arba apie atitinkamo sprendimo arba nutarties asmenišką įteikimą su įteikimo kvitu.

27 Šioje byloje, pirma, yra akivaizdu, kad Pirmosios instancijos teismo kanceliarija telefaksu arba kita technine ryšio priemone nepranešė *Diputación*, jog skundžiamas sprendimas jam bus įteiktas registruotu laišku ir kad todėl tuomet šis laiškas bus laikomas adresatui įteiktu dešimtą dieną po jo išsiuntimo Liuksemburgo pašte. Be abejo, skundžiamo sprendimo paskelbimo dieną *Diputación* interneto tinklalapyje pranešimo spaudai publikavimas rodo, kad tikriausiai Teisingumo Teismo interneto tinklapio dėka pastarasis galėjo sužinoti apie skundžiamą sprendimą. Vis dėlto ši aplinkybė, priešingai nei mano Komisija, neįrodo, kad *Diputación* buvo „pranešta"

apie šio sprendimo įteikimą Pirmosios instancijos teismo procedūros reglamento 100 straipsnio 2 dalies antrojoje pastraipoje numatytu būdu. Taip pat Komisija negali vadovautis šio procedūros reglamento aiškinimu, Teisingumo Teismo pateiktu minėtoje nutartyje *Forum des Migrants prieš Komisiją*, kurioje Teisingumo Teismas apsiribojo šio reglamento 44 straipsnio 2 dalies trečiosios pastraipos – t. y. nuostatos, kuri, kaip buvo minėta, šioje byloje nesvarbi, – taikymu.

28 Antra, *Diputación* teigė, kad ji pranešė apie skundžiamo sprendimo gavimą 2003 m. rugsėjo 1 d. ir tam nebuvo prieštarauta. Savo apeliacinį skundą ji galėjo pateikti per dviejų mėnesių terminą, skaičiuojant nuo šios datos, ir Teisingumo Teismo procedūros reglamento 81 straipsnio 2 dalyje numatytą visiems vienodą dešimties dienų terminą dėl nuotolių. Taigi terminas apeliaciniam skundui pateikti tęsėsi iki 2003 m. lapkričio 10 dienos. Vadinasi, apeliacinis skundas buvo pateiktas laiku ir todėl nepavėluotai.

29 Taigi Komisijos pareikštas prieštaravimas dėl priimtinumo turi būti atmestas.

Dėl apeliacinio skundo pagrindų, susijusių su P & O Ferries pervestų sumų kvalifikavimu valstybės pagalba

Šalių argumentai

30 Šiuos apeliacinio skundo pagrindus *Diputación* pateikė grįsdama savo apeliacinio skundo reikalavimus byloje C-471/03 P.

31 Pirmuoju, antruoju ir trečiuoju savo apeliacinio skundo pagrindais *Diputación* nurodo teisės klaidas, kurias padarė Pirmosios instancijos teismas, nuspręsdamas, kad *P & O Ferries* pervestos sumos pagrįstai galėjo būti Komisijos laikomos valstybės pagalba.

32 Pirmasis apeliacinio skundo pagrindas susijęs su tuo, kad vertindamas, ar *Diputación* veikė kaip privatus savo veiklą įprastomis rinkos ekonomikos sąlygomis vykdantis investuotojas, Pirmosios instancijos teismas, atsižvelgdamas į viešosios valdžios įsikišimo reikalingumo kriterijų, padarė teisės klaidą.

33 Pirma, šis viešojo įsikišimo tikslų subjektyviu nagrinėjimu grindžiamas kriterijus neatitinka teismų praktikos (žr., *inter alia*, 2000 m. spalio 12 d. Sprendimo *Ispanija prieš Komisiją*, C-480/98, Rink. p. I-8717, 16 punktą). Vienintelis kriterijus, kuriuo turėjo remtis Pirmosios instancijos teismas pagal Teisingumo Teismo praktiką, yra susijęs su atitinkamo viešojo ūkio subjekto ir privataus investuotojo elgesio palyginimu, atsižvelgiant į ekonominę šio viešojo ūkio subjekto elgesio analizę, atliekamą remiantis objektyviais ir patikimais elementais (konkrečiau žr. 2003 m. liepos 3 d. Sprendimą *Chronopost ir kt. prieš Ufex ir kt.*, C-83/01 P, C-93/01 P ir C-94/01 P, Rink. p. I-6993). Taigi paslaugų pirkimo atveju, kaip ir šioje byloje, nėra jokio pagalbos elemento, jeigu sandoris vyksta įprastinėmis rinkos kainų sąlygomis. Todėl naujasis susitarimas buvo palygintinas su tarp jūrų bendrovių ir ūkio subjektų paprastai sudaromomis sutartimis.

34 Antra, naudodamas tokį subjektyvų kriterijų Pirmosios instancijos teismas nesilaikė taisyklės, pagal kurią valstybės elgesio ekonominis racionalumas turi būti įvertintas atsižvelgiant į laikotarpį, kuriuo buvo priimtos ginčijamos priemonės (2002 m. gegužės 16 d. Sprendimo *Prancūzija prieš Komisiją*, C-482/99, Rink. p. I-4397, 71 punktas). Kad įvertintų, ar buvo „realus ir veiksmingas" reikalingumas *Diputación* pirkti ginčijamus kelionės čekius, Pirmosios instancijos teismas neteisingai rėmėsi vėlesne situacija. Taip pat skundžiamo sprendimo 118 punkte esantis Pirmosios instancijos teismo argumentas, kad nesant kvietimo teikti pasiūlymus yra svarbiau įrodyti šio reikalingumo egzistavimą, yra nereikšmingas.

35 Jei būtų leidžiama naudoti viešojo įsikišimo reikalingumo kriterijų, tai sukeltų nepriimtiną viešųjų ir privačiųjų ūkio subjektų skirtingą traktuotę bei būtų pažeisti teisinio tikrumo ir teisėtų lūkesčių principai. Jei viešasis įsikišimas vėliau būtų įvertintas kaip nereikalingas, atitinkamas privatus paslaugų tiekėjas privalėtų sugrąžinti gautas sumas, net jeigu jų suteikimas atitiktų įprastas rinkos sąlygas per ilgą laikotarpį, atsižvelgiant į 1999 m. kovo 22 d. Tarybos reglamento Nr. 659/1999, nustatančio išsamias EB Sutarties 88 straipsnio taikymo taisykles (OL L 83, p. 1) 15 straipsnyje nustatytą dešimties metų senaties terminą. Dėl šio kriterijaus taikymo galėtų atsirasti bendra pareiga pranešti apie visus viešojo įsikišimo planus tam, kad Komisija galėtų nuspręsti apie jų pateisinamą pobūdį.

36 Antrasis apeliacinio skundo pagrindas susijęs su tuo, kad Pirmosios instancijos teismas neteisingai taikė EB 87 straipsnį, skundžiamo sprendimo 137 straipsnyje nuspręsdamas, kad buvo valstybės pagalba, nes šioje byloje kelionės čekiai buvo perkami nesant reikalingumo. Pirmosios instancijos teisme buvo įrodytas reikalingumas pirkti šiuos čekius. Tai, kad čekiai buvo naudojami, įrodo šio reikalingumo buvimą. Todėl už naudotus čekius pervestos sumos neturėtų būti laikomos valstybės pagalba. Kalbant apie už dar nenaudotus čekius pervestas sumas, Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 134 punkte taip pat neturėjo jų laikyti valstybės pagalba. Iš tikrųjų iš naujojo susitarimo matyti, kad čekiai galėjo būti naudojami netgi po 1998 metų. Taigi už visus čekius pervestos sumos atitiko viešajai valdžios institucijai naudingas paslaugas, kurias pastaroji finansavo, todėl *P & O Ferries* turės suteikti *Diputación* šias paslaugas. Priėmus minėtą sprendimą *BAI prieš Komisiją*, dėl pradėtos tyrimo procedūros kaip prevencinė priemonė iki galutinio Komisijos sprendimo priėmimo buvo sustabdytas čekių naudojimas. Taigi Pirmosios instancijos teismas turėjo į tai atsižvelgti, skundžiamo sprendimo 121 punkte nuspręsdamas, kad naujasis susitarimas buvo sudarytas ne tam, kad patenkintų „veiksmingus" poreikius. Kalbant apie skundžiamo sprendimo 128–130 punktuose esančius argumentus dėl sunaudotų čekių skaičiaus, dėl pasirinktų kelionių tikslų ir dėl meteorologinių sąlygų, jie yra akivaizdžiai neteisingi, nes Pirmosios instancijos teismas neteisingai įvertino jam pateiktus įrodymus.

37 Trečiasis apeliacinio skundo pagrindas susijęs su tuo, kad Pirmosios instancijos teismas padarė teisės klaidą, nuspręsdamas, jog Komisija teisėtai galėjo visas pervestas sumas, įskaitant sumokėtąsias už sunaudotus čekius, laikyti valstybės pagalba. Komisija turėjo atlikti reikalingą ekonominę analizę ir padaryti išvadą, kad už suteiktas paslaugas rinkos kaina sumokėtos sumos negali būti laikomos ekonomine nauda ir todėl nėra valstybės pagalba.

Teisingumo Teismo vertinimas

38 Prieš pradėdamas analizuoti šį iš trijų dalių sudarytą apeliacinio skundo pagrindą, susijusį su EB 87 straipsnio 1 dalies pažeidimu dėl nagrinėjamų priemonių laikymo valstybės pagalba, Pirmosios instancijos teismas nagrinėjo šio pagrindo atžvilgiu Komisijos pareikštą nepriimtinumo pagrindą. Komisijos teigimu, šis apeliacinio skundo pagrindas pažeidžia minėto sprendimo *BAI prieš Komisiją res judicata* galią ir todėl negali būti nagrinėjamas.

39 Pirmosios instancijos teismas pripažino šį apeliacinio skundo pagrindą priimtinu. Skundžiamo sprendimo 77 punkte jis manė, kad *res judicata* galia, susijusi su sprendimu, gali sudaryti kliūčių ieškinio priimtinumui, jeigu ankstesnis ginčas, dėl kurio buvo priimtas nagrinėjamas sprendimas, buvo tarp tų pačių šalių, turėjo tapatų dalyką ir buvo pagrįstas tuo pačiu teisiniu pagrindu. Po to atitinkamai ginčijamo sprendimo 79 ir 80 punktuose jis nurodė, kad *Diputación* ieškinys yra pareikštas dėl kito dokumento nei tas, dėl kurio buvo priimtas minėtas sprendimas *BAI prieš Komisiją*, jo dalykas nėra tapatus ieškinio byloje, kurioje buvo priimtas šis sprendimas, dalykui ir nėra ginčo tarp tų pačių šalių.

40 Taip nuspręsdamas Pirmosios instancijos teismas nesilaikė minėto sprendimo *BAI prieš Komisiją res judicata* galios apimties.

41 Priešingai tam, ką teigė Pirmosios instancijos teismas, minėtas sprendimas *BAI prieš Komisiją* turi ne tik santykinę galią, kuri paprasčiausiai trukdo pareikšti naujus ieškinius su tapačiu dalyku, tarp tų pačių ginčo šalių ir pagrįstus tuo pačiu teisiniu pagrindu. Šiam sprendimui buvo suteikta absoliuti *res judicata* galia ir jis užkirto kelią tam, kad Pirmosios instancijos teismui būtų naujai pateikti nagrinėti jau jo išspręsti teisės klausimai.

42 Iš tikrųjų minėtu sprendimu *BAI prieš Komisiją* Pirmosios instancijos teismas panaikino 1995 m. birželio 7 d. sprendimą, kuriame Komisija manė, kad naujasis susitarimas nėra valstybės pagalba, ir todėl nusprendė nutraukti *Ferries Golfo de Vizcaya* suteiktos pagalbos atžvilgiu pradėtą tyrimo procedūrą.

43 Vadinasi, dėl šio panaikinimo retroaktyviai visų asmenų atžvilgiu išnyko 1995 m. birželio 7 d. sprendimas. Taigi toks panaikinantis sprendimas turi *erga omnes* poveikį, kuris jam suteikia absoliučią *res judicata* galią (žr. būtent 1954 m. gruodžio 21 d. Sprendimą *Prancūzija prieš Aukščiausiąją valdžios instituciją*, 1/54, Rink. p. 7, 34; sprendimą *Italija prieš Aukščiausiąją valdžios instituciją*, 2/54, Rink. p. 73, 104; 1955 m. vasario 11 d. Sprendimą *Assider prieš Aukščiausiąją valdžios instituciją*, 3/54, Rink. p. 123, ir 1999 m. rugsėjo 14 d. Sprendimo *Komisija prieš AssiDomän Kraft Products ir kt.*, C-310/97 P, Rink. p. I-5363, 54 punktą).

44 Šią galią turi ne tik minėto sprendimo *BAI prieš Komisiją* rezoliucinė dalis. Ją taip pat turi šio sprendimo motyvai, kurie yra būtini rezoliucinei daliai priimti ir todėl yra neatsiejami nuo jos (šiuo atžvilgiu žr. 1988 m. balandžio 26 d. Sprendimų *Asteris ir kt. prieš Komisiją*, 97/86, 193/86, 99/86 ir 215/86, Rink. p. 2181, 27 punktą ir minėto sprendimo *Komisija prieš AssiDomän Kraft Products ir kt.* 54 punktą).

45 Be to, klausimas, susijęs su absoliučia *res judicata* galia, yra susijęs su viešąja tvarka ir todėl teismas jį turi iškelti savo iniciatyva.

46 Kad panaikintų 1995 m. birželio 7 d. sprendimą, šioje byloje Pirmosios instancijos teismas būtent minėto sprendimo *BAI prieš Komisiją* 80 punkte rėmėsi išvada, kad naujasis susitarimas „nėra įprastas komercinis sandoris", o minėto sprendimo 81 punkte — tuo, kad „Ispanijos valdžios institucijų siekiami kultūriniai ir socialiniai tikslai neturi jokios įtakos (naująjį susitarimą) kvalifikuojant Sutarties 92 straipsnio 1 dalies (dabar, po pakeitimo – EB 87 straipsnio 1 dalis) prasme". Galiausiai to paties sprendimo 82 punkte Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad „Komisijos vertinimas, jog (naujasis susitarimas) nėra valstybės pagalba, yra grindžiamas klaidingu Sutarties 92 straipsnio 1 dalies aiškinimu" ir kad „todėl sprendimas užbaigti *Ferries Golfo de Vizcaya* suteiktos pagalbos atžvilgiu pradėtą tyrimo procedūrą pažeidžia šią nuostatą ir turi būti panaikintas".

47 Apeliacinis skundas dėl minėto sprendimo *BAI prieš Komisiją* nebuvo pateiktas. Todėl jo rezoliucinė dalis, kaip ir minėti motyvai, kurie yra neatsiejama jo dalis, įgijo galutinį pobūdį.

48 Iš šio sprendimo motyvų aiškiai matyti, kad Komisija ginčijamą pagalbą turėjo laikyti valstybės pagalba EB 87 straipsnio 1 dalies prasme ir kad po panaikinimo ji turėjo dėl jos atnaujinti tyrimo procedūrą.

49 Kad įvykdytų šį sprendimą Komisija, kaip buvo reikalaujama, atnaujino ginčijamos pagalbos suderinamumo su Sutartimi nagrinėjimo procedūrą. Ginčijamu sprendimu ji, pirma, pripažino minėtame sprendime *BAI prieš Komisiją* Pirmosios instancijos teismo atliktą kvalifikavimą valstybės pagalba ir, antra, nusprendė, kad ginčijama pagalba buvo nesuderinama su Sutartimi. Taigi Komisija priėmė sprendimą dėl tų pačių priemonių, kurių kvalifikavimas valstybės pagalba išplaukia iš minėto sprendimo *BAI prieš Komisiją*.

50 Tokiomis aplinkybėmis, Pirmosios instancijos teisme *Diputación* pareiškus ieškinį dėl ginčijamo sprendimo, šis teismas negalėjo iš naujo nagrinėti ieškinio pagrindų dėl ginčijamos pagalbos nebuvimo valstybės pagalba, nepažeisdamas minėto sprendimo *BAI prieš Komisiją* apimties. Taigi taip nuspręsdamas Pirmosios instancijos teismas pažeidė savo ankstesnio sprendimo absoliučią *res judicata* galią.

51 Todėl skundžiamame sprendime Pirmosios instancijos teismas padarė teisės klaidą tiek, kiek nagrinėjo su EB 87 straipsnio 1 dalies pažeidimu susijusį iš trijų dalių sudarytą pagrindą, kuriuo buvo siekiama iš naujo ginčyti ginčijamos pagalbos laikymą valstybės pagalba. Vis dėlto ši klaida nepaneigia skundžiamo sprendimo rezoliucinės dalies.

52 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad, atsižvelgiant į minėto sprendimo *BAI prieš Komisiją* *res judicata* galią, Teisingumo Teismas negali nagrinėti pirmų trijų *Diputación* apeliacinio skundo pagrindų. Šie apeliacinio skundo pagrindai yra netinkami ir turi būti atmesti.

Dėl apeliacinio skundo pagrindų, susijusių su tuo, kad Pirmosios instancijos teismas neteisingai nusprendė, kad apie ginčijamą pagalbą nebuvo teisėtai pranešta Komisijai

53 Prieš pradėdamas nagrinėti apeliacinių skundų pagrindus, Pirmosios instancijos teismas manė esant būtina išnagrinėti, ar ginčijamo sprendimo dalyku esanti pagalba buvo gauta pagal EB 88 straipsnio 3 dalyje numatytą procedūrą ir todėl ar ji yra teisėta pagalba.

54 Pirmosios instancijos teismas padarė išvadą, kad ši pagalba buvo neteisėta, remdamasis dviem argumentų grupėmis dėl, pirma, naujojo susitarimo apimties ir, antra, nepranešimo apie šį susitarimą.

55 Pirma, Pirmosios instancijos teismas nurodė, kad ginčijama pagalba buvo įgyvendinta 1992 m. be išankstinio pranešimo Komisijai ir, kad naujasis susitarimas nepakeitė jos esmės. Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 58 punkte taip pat nurodė, kad „iš ginčijamo sprendimo, kurį patvirtina šio proceso metu šalių pateikti paaiškinimai, aiškiai matyti, kad pradinis susitarimas ir naujasis susitarimas yra viena pagalba, suteikta ir įgyvendinta 1992 m., kai buvo priimtas, iš anksto Komisijai nepranešus, pradinis susitarimas". Po to, skundžiamo sprendimo 59 ir 60 punktuose Pirmosios instancijos teismas nurodė, kad „naujasis susitarimas paprasčiausiai pakeičia pradinį susitarimą", kad „jis buvo parengtas su tikslu pakeisti pastarąjį" ir kad pradinio susitarimo pakeitimai padaryti priėmus naująjį susitarimą, „iš esmės nedaro įtakos pagalbai, kokia buvo suteikta pagal pradinį susitarimą". Minėto sprendimo 74 punkte Pirmosios instancijos teismas patikslino, kad „1993 m. rugsėjo 29 d. pradėta ir 1995 m. birželio 7 d. sprendimu užbaigta procedūra buvo susijusi tik su pradiniu susitarimu".

56 Antra, Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad apie naująjį susitarimą Komisijai nebuvo tinkamai pranešta, motyvuodamas konkrečiai tuo, kad 1995 m. kovo 27 d. ne Ispanijos vyriausybės, o *P & O Ferries* advokatų laiškas negali būti laikomas pranešimu apie naują pagalbą. Skundžiamo sprendimo 70 punkte Pirmosios instancijos teismas panašiai pažymėjo, kad „tai, jog Komisija priėmė pranešimą apie naująjį susitarimą, neprieštaraudama dėl jo teisinės galios, bet kuriuo atveju negali pakeisti ginčijamos pagalbos neteisėto pobūdžio".

Dėl apeliacinio skundo pagrindų, susijusių su 1995 m. naujojo susitarimo apimtimi

57 Penktuoju apeliacinio skundo pagrindu *Diputación* ginčija pirmąją argumentų dalį, kuriais rėmėsi Pirmosios instancijos teismas, kad konstatuotų ginčijamos pagalbos neteisėtumą. Šį apeliacinio skundo pagrindą reikia nagrinėti prieš dėl tos pačios skundžiamo sprendimo dalies *P & O Ferries* nurodytus pirmąjį, antrąjį ir septintąjį apeliacinio skundo pagrindus.

Šalių argumentai

58 *Diputación* teigia, kad tam, jog konstatuotų ginčijamos pagalbos neteisėtumą, Pirmosios instancijos teismas iškraipė faktines aplinkybes, ginčijamą sprendimą ir įrodymus, skundžiamo sprendimo 58 punkte nuspręsdamas, kad 1995 m. naujajame susitarime numatyta pagalba buvo „suteikta ir įgyvendinta 1992 metais". Dėl šio iškraipymo Pirmosios instancijos teismas neteisingai įvertino faktines aplinkybes ir iš savo analizės padarė neteisingas teisines išvadas. Be to, savo motyvaciją pakeisdamas ginčijamo sprendimo motyvacija, jis neleido apeliantei įgyvendinti savo teisių į gynybą.

59 Komisijos teigimu, šis apeliacinio skundo pagrindas yra susijęs tik su fakto klausimu ir paprasčiausiai atkartoja Pirmosios instancijos teismui pateiktus reikalavimus. Taigi jis yra nepriimtinas. Bet kuriuo atveju jis nėra pagrįstas. Apie ginčijamą pagalbą niekada nebuvo pranešta. Pirmosios instancijos teismo vertinimų dėl šio punkto visuma yra tinkama, nes 58 skundžiamo sprendimo punkte Pirmosios instancijos teismas teisingai nusprendė, kad abu susitarimai yra viena ir ta pati neteisėtai įgyvendinta pagalba.

Teisingumo Teismo vertinimas

60 Pirma, kalbant apie byloje C-471/03 P pateikto penktojo apeliacinio skundo pagrindo priimtinumą, *Diputación*, priešingai tam, ką teigia Komisija, neapsiribojo Pirmosios instancijos teismui pateiktų reikalavimų formuluočių atkartojimu. Iš tikrųjų šiame apeliacinio skundo pagrinde yra pateikta tiksli ir detali skundžiamo sprendimo motyvų, ypač šio sprendimo 58 punkto, kritika. Be to, jis susijęs su tuo, kad Pirmosios instancijos teismas iškraipė ginčo faktines aplinkybes, vadinasi, juo nebuvo galima remtis Pirmosios instancijos teisme. Antra, jeigu faktinių aplinkybių vertinimas nėra teisės klausimas, kuriam taikoma Teisingumo Teismo kontrolė apeliaciniame procese, ši taisyklė taikoma, išskyrus Pirmosios instancijos teismui

pateiktų įrodymų iškraipymo atvejį. Taigi Teisingumo Teismas gali ištaisyti tai, kad Pirmosios instancijos teismas iškraipė jam pateiktus įrodymus, ypač kai šis savo motyvacija pakeičia ginčijamame sprendime naudotą motyvaciją (šiuo atžvilgiu žr. 2000 m. sausio 27 d. Sprendimo *DIR International Film ir kt. prieš Komisiją*, C-164/98 P, Rink. p. I-447, 48 ir 49 punktus).

61 Todėl šis apeliacinio skundo pagrindas yra priimtinas.

62 Jis taip pat yra pagrįstas.

63 Kaip teisingai nurodė *Diputación*, pagalba, dėl kurios Komisija priėmė ginčijamą sprendimą, yra ta, kuri išplaukia iš naujojo susitarimo ir kurią Komisija analizavo atskirai nuo pradiniame susitarime numatytos pagalbos.

64 Iš tikrųjų iš ginčijamo sprendimo formuluotės matyti, kad nebuvo jokios pagalbos, kuri būtu buvusi įgyvendinta 1992 metais. Konstatuodama ginčijamos pagalbos neteisėtumą Komisija minėto sprendimo 77 ir 78 punktuose rėmėsi tik 1995 m. susitarimo faktinėmis aplinkybėmis, susijusiomis su 1995 m. suteikta ir įgyvendinta pagalba.

65 Taigi ginčijamo sprendimo 43 punkte Komisija pažymėjo, kad „baskų valdžios institucijų su *Ferries Golfo de Vizcaya* sudaryto pirmojo susitarimo galiojimas buvo sustabdytas ir *Ferries Golfo de Vizcaya* gautos sumos buvo grąžintos. Todėl nebeliko bylos dalyko“. To paties sprendimo 44 punkte Komisija toliau pažymėjo, kad „dėl antrojo susitarimo Komisija mano, kad jis patenka į Sutarties 92 (dabar – 87) straipsnio 1 dalies taikymo sritį“. Minėto sprendimo 45 punktas patvirtina Komisijos

atlikto tyrimo apimtį, kuriame patikslinama, jog „tam, kad būtų galima nustatyti, ar 1995 m. susitarimas patenka į Sutarties 92 (dabar – 87) straipsnio 1 dalies taikymo sritį, reikia nustatyti, ar jis yra „įprastas komercinis sandoris". Panašiai to paties sprendimo 67 punkte yra tokia formuluotė: „mus dominanti pagalba buvo suteikta laikotarpiu nuo 1995 m. iki 1998 metų."

66 Iš to, kas pasakyta, matyti, kad ginčijamame sprendime Komisija teisingai nusprendė tik dėl iš 1995 m. susitarimo išplaukiančios pagalbos atitikties Sutarčiai. Mažai tikėtina, kad galėjo būti kitaip, nes dėl susitarimo, apie kurį Komisijai buvo pranešta 1995 m. kovo 27 d. laišku, priimtu 1995 m. birželio 7 d. sprendimu buvo leidžiama įgyvendinti tik šiame susitarime nurodytas priemones.

67 Todėl skundžiamo sprendimo 58 punkte nuspręsdamas, kad „pradinis susitarimas ir naujasis susitarimas yra viena pagalba, suteikta ir įgyvendinta 1992 m., kai buvo priimtas iš anksto Komisijai nepranešus pradinis susitarimas," ir – minėto sprendimo 74 punkte – kad „1993 m. rugsėjo 29 d. pradėta ir 1995 m. birželio 7 d. sprendimu užbaigta procedūra buvo susijusi tik su pradiniu susitarimu", Pirmosios instancijos teismas iškraipė ginčo faktines aplinkybes ir ginčijamo sprendimo turinį, savo motyvaciją pakeisdamas ginčijamame sprendime naudota motyvacija (šiuo atžvilgiu žr. minėto sprendimo *DIR International Film ir kt. prieš Komisiją*, 48 ir 49 punktus).

68 Todėl byloje C-471/03 P nurodytas penktasis apeliacinio skundo pagrindas yra pagrįstas.

69 Taigi tiek, kiek skundžiamame sprendime nurodyta, jog naujasis susitarimas ir pradinis susitarimas yra viena nuo 1992 metų įgyvendinta pagalba, jis iškraipo šios bylos faktines aplinkybes.

70 Todėl nėra būtina nagrinėti kitų trijų apeliacinio skundo pagrindų dėl šios skundžiamo sprendimo dalies, t. y.:

— pirmojo byloje C-442/03 P nurodyto pagrindo, susijusio su tuo, kad Pirmosios instancijos teismas neteisingai nusprendė, jog naujuoju susitarimu nebuvo suteikta nauja pagalba, kuri skirtųsi nuo pradiniu susitarimu suteiktos pagalbos,

— antrojo minėtoje byloje nurodyto pagrindo, susijusio su tuo, kad skundžiamo sprendimo 60 punkte Pirmosios instancijos teismas, nuspręsdamas, jog pradinio susitarimo pakeitimai nedaro įtakos šio susitarimo esmei, padarė teisės klaidą,

— septintojo toje pačioje byloje pateikto apeliacinio skundo pagrindo, susijusio su tuo, kad skundžiamo sprendimo 67 punkte Pirmosios instancijos teismas neatsižvelgė į dvejopą 1995 m. birželio 7 d. Sprendimo, kuriuo Komisija ne tik užbaigė 1993 m. rugsėjo 29 d. pradėtą procedūrą, bet taip pat aiškiai priėmė savo sprendimą dėl „1995–1998 m. galiojusio" naujojo susitarimo kvalifikavimo, pobūdį.

71 Vis dėlto kadangi skundžiamas sprendimas taip pat yra pagrįstas pranešimo apie naująjį susitarimą nebuvimu, reikia tęsti su šiuo klausimu susijusių apeliacinio skundo pagrindų nagrinėjimą.

Dėl apeliacinio skundo pagrindų, susijusių su nepranešimu apie naująjį susitarimą

72 Trečiuoju, ketvirtuoju, penktuoju ir šeštuoju savo apeliacinio skundo pagrindais *P & O Ferries* ginčija skundžiamo sprendimo motyvus, kuriuose Pirmosios instancijos teismas manė, jog apie ginčijamą pagalbą Komisijai nebuvo tinkamai pranešta, bei kitus šiuo konstatavimu tiesiogiai pagrįstus skundžiamo sprendimo motyvus.

73 Kad padarytų išvadą, jog nebuvo pranešta apie ginčijamą pagalbą, skundžiamo sprendimo 62 punkte Pirmosios instancijos teismas nurodė, kad 1 995 m. kovo 27 d. *P & O Ferries* advokatų Komisijos generalinio direktorato „Transportas" pareigūnui išsiųstas laiškas „nėra formalus pranešimas apie naująją pagalbą; jis užbaigia ilgą ieškovių susirašinėjimą su Komisijos tarnybomis dėl susitarime laipsniškai padarytų pakeitimų". Be to, skundžiamo sprendimo 64 punkte Pirmosios instancijos teismas konstatavo, kad vietoj Ispanijos vyriausybės *P & O Ferries* advokatų išsiųstas 1995 m. kovo 27 d. laiškas buvo skirtas generalinio direktorato „Transportas" pareigūnui, nors 1981 m. spalio 2 d. Komisijos laiške valstybėms narėms SG (81) 12740 reikalaujama, kad būtų siunčiama Komisijos generaliniam sekretoriatui, ir kad 1995 m. kovo 27 d. laiške nėra jokios nuorodos į EB 88 straipsnio 3 dalį. 66 ir 70 skundžiamo sprendimo punktuose Pirmosios instancijos teismas nurodė, kad Komisijos elgesys patvirtina vertinimą, pagal kurį 1995 m. kovo 27 d. laiškas nebuvo pranešimas apie pagalbą, ir patikslino, kad tai, jog Komisija informaciją apie naująjį susitarimą priėmė neprieštaraudama dėl jo teisinio galiojimo, negali pakeisti ginčijamos pagalbos neteisėto pobūdžio. Galiausiai minėto sprendimo 68 punkte Pirmosios instancijos teismas manė, kad šalys „pateikė nuorodas, kurios leidžia konstatuoti, jog jos ginčijamą pagalbą laiko pagalba, apie kurią nebuvo pranešta".

74 Prieš pradedant nagrinėti keturis *P & O Ferries* apeliacinio skundo pagrindus dėl šios skundžiamo sprendimo dalies, reikia išanalizuoti Komisijos argumentą, kad bet kuriuo atveju šių apeliacinio skundo pagrindų nagrinėjimas yra beprasmis ir todėl jie turi būti laikomi netinkamais.

Dėl minėtų *P & O Ferries* apeliacinio skundo pagrindų netinkamumo

75 Komisija tvirtina, kad *P & O Ferries* pateikė apeliacinį skundą siekdama vien tik vilkinti procesą. Tai, ar apie ginčijamą pagalbą buvo pranešta, yra nesvarbu todėl, kad bet kuriuo atveju apeliantės argumentas, susijęs su teisėtų lūkesčių principu, negali būti pripažintas pagrįstu. Iš tikrųjų ši pagalba buvo užginčyta per ieškiniui pareikšti nustatytą terminą, ir *P & O Ferries* negali teisėtai reikalauti pasilikti iš pagalbos gautą

pelną. Net jeigu Teisingumo Teismas nuspręstų, kad apie minėtą pagalbą buvo pranešta, ir grąžintų bylą nagrinėti Pirmosios instancijos teismui, šis būtinai turėtų nuspręsti, kad *P & O Ferries* vis tiek turi pareigą grąžinti ginčijamą pagalbą. Tokiomis aplinkybėmis Teisingumo Teismas, neatsižvelgdamas į atitinkamų pagrindų analizę, turi nuspręsti, kad pagalbos procesinis statusas neturi įtakos ginčijamo sprendimo 2 straipsniui. Šiuo atžvilgiu byloje galima priimti sprendimą, ir Teisingumo Teismas turi atmesti šį *P & O Ferries* apeliacinio skundo pagrindą.

76 Šis argumentas tiek, kiek jis yra susijęs su minėtų apeliacinio skundo pagrindų netinkamumu, yra nepriimtinas.

77 Iš tikrųjų šiais apeliacinio skundo pagrindais ginčijami skundžiamo sprendimo motyvai, kuriais Pirmosios instancijos teismas rėmėsi nuspręsdamas, kad apie ginčijamą pagalbą nebuvo pranešta. Šis pagalbos neteisėtumo konstatavimas leido Pirmosios instancijos teismui nuspręsti, kad tokiu atveju Komisija neprivalėjo įrodyti realaus šios pagalbos poveikio konkurencijai ir prekybai tarp valstybių narių ir kad Komisija teisėtai galėjo reikalauti tokios pagalbos grąžinimo ir tam neužkirto kelio teisėtų lūkesčių apsaugos principas bei išimtinės aplinkybės. Remdamasis tuo pačiu konstatavimu, Pirmosios instancijos teismas manė, kad Ispanijos valdžios institucijos šioje byloje negalėjo remtis minėtame sprendime *Lorenz* pateikta termino taisykle ir kad Komisija neprivalėjo motyvuoti savo sprendimo dėl ginčijamos pagalbos grąžinimo.

78 Tokiomis aplinkybėmis minėti pagrindai, jeigu jie pagrįsti, pateisina skundžiamo sprendimo panaikinimą tiek, kiek jame buvo nustatytas ginčijamo sprendimo neteisėtumas ir todėl atmesti pirmesniame šio sprendimo punkte minėti kaltinimai. Šie apeliacinio skundo pagrindai, priešingai nei teigia Komisija, nėra netinkami.

79 Tai, kad *P & O Ferries* galėjo apeliaciniu skundu siekti proceso vilkinimo, net jeigu tai būtų įrodyta, neturi įtakos šiam vertinimui. Kalbant apie Komisijos pateiktą pasiūlymą, kad Teisingumo Teismas, neatsižvelgdamas į minėtus apeliacinio skundo pagrindus, turėtų nuspęsti, jog ginčijama pagalba bet kuriuo atveju turi būti grąžinta, o apeliacinis skundas šiuo pagrindu turi būti atmestas, jis yra pagrįstas klaidinga Teisingumo Teismo kompetencijos apeliaciniame procese samprata. Laikantis šio pasiūlymo Teisingumo Teismas faktiškai tiesiogiai pasisakytų dėl bylos esmės. Vadinasi, kai Teisingumo Teisme yra pateikiamas apeliacinis skundas, jis gali pasisakyti dėl ginčo esmės tik panaikinęs Pirmosios instancijos teismo sprendimą.

80 Be to, priešingai tam, ką teigia Komisija, *P & O Ferries* apeliacinio skundo šeštasis pagrindas yra išdėstytas aiškiai, ir Teisingumo Teismo gali jį nagrinėti.

Dėl minėtų *P & O Ferries* apeliacinio skundo pagrindų pagrįstumo

81 Šie keturi apeliacinio skundo pagrindai yra glaudžiai susiję ir turi būti nagrinėjami kartu.

— Šalių argumentai

82 Trečiuoju savo apeliacinio skundo pagrindu *P & O Ferries* teigia, kad Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 62 punkte padarė teisės klaidą, manydamas, kad 1995 m. kovo 27 d. apeliantės advokatų laiškas Komisijai nėra formalus pranešimas apie numatytą naująją pagalbą. Tačiau toks buvo šio laiško tikslas.

83 Ketvirtasis apeliacinio skundo pagrindas yra dėl to, kad Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 64 punkte neteisingai rėmėsi tuo, jog laiškas nėra pranešimas apie pagalbą todėl, kad jis buvo išsiųstas minėtų advokatų, o ne Ispanijos vyriausybės, kad nebuvo išsiųstas Komisijos generaliniam sekretoriatui ir kadangi jame nebuvo jokios nuorodos į EB 88 straipsnio 3 dalį.

84 Penktasis apeliacinio skundo pagrindas yra susijęs su tuo, kad Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 65 punkte padarė teisės klaidą atsižvelgdamas į tai, kad visi laiškai, kuriuos ieškovės išsiuntė Komisijai, įskaitant 1995 m. kovo 27 d. laišką, turėjo Komisijos su pradiniu susitarimu susijusios bylos medžiagoje naudojamą nuorodą NN 40/93. Tokia susirašinėjimo su Komisijos tarnybomis tikslais naudojama nuoroda pati savaime neturi teisinės reikšmės ir neturi jokios įtakos naujojo susitarimo kvalifikavimui valstybės pagalba.

85 Savo šeštuoju apeliacinio skundo pagrindu *P & O Ferries* tvirtina, kad Pirmosios instancijos teismas savo vertinime padarė teisės klaidą, skundžiamo sprendimo 66 punkte nuspręsdamas, kad jo analizę patvirtino Komisijos elgesys. Priešingai, Komisijos elgesys patvirtino, kad 1995 m. kovo 27 d. laišku atliktas pranešimas buvo pakankamas.

86 Dėl ketvirtojo apeliacinio skundo pagrindo Komisija atsako, kad pagal valstybės pagalbos procedūros bendrą tvarką, numatytą EB 88 straipsnio 3 dalyje, valstybės narės turi pranešti apie pagalbą ir kad to buvo reikalaujama netgi iki Reglamento Nr. 659/1999 priėmimo. Kadangi sprendimai šioje srityje yra skirti šioms valstybėms narėms, tik jos turi pranešti apie pagalbą Komisijai (šiuo klausimu žr. 1998 m. balandžio 2 d. Sprendimo *Komisija prieš Sytraval ir Brink's France*, C-367/95 P, Rink. p. I-1719, 45 punktą ir 2001 m. vasario 15 d. Sprendimo *Austrija prieš Komisiją*, C-99/98, Rink. p. I-1101, 32 ir 84 punktus). Būtų nenormalu, jei trečiojo asmens pranešimas galėtų apsaugoti valstybę narę nuo sprendimo, nurodančio susigrąžinti pagalbą. Jei Teisingumo Teismas nuspręstų, kad pareiga pranešti bet kuriuo atveju tenka valstybėms narėms, šis ketvirtasis apeliacinio skundo pagrindas būtų nepagrįstas, o kiti apeliacinio skundo pagrindai, susiję su pranešimu apie ginčijamą pagalbą, būtų beprasmiai.

87 Kalbant apie trečiąjį apeliacinio skundo pagrindą, Komisija tvirtina, kad skundžiamo sprendimo 68 punkte, kurio ieškovė neginčijo, Pirmosios instancijos teismas nurodė, kad šalys „ginčijamą pagalbą laikė pagalba, apie kurią nebuvo pranešta." Ginčydama Pirmosios instancijos teismo analizę, kad 1995 m. kovo 27 d. laiškas nebuvo pranešimas apie pagalbą, *P & O Ferries* be reikalo ginčija iš skundžiamo sprendimo išplaukiančių faktinių aplinkybių vertinimą.

88 Kiek tai susiję su penktuoju apeliacinio skundo pagrindu, Komisija ginčija, kad Pirmosios instancijos teismas rėmėsi žymens „NN" naudojimu tam, kad teisiškai įrodytų, kad apie ginčijamą pagalbą nebuvo pranešta. Skundžiamo sprendimo 65 punkte Pirmosios instancijos teismas rėmėsi šiuo įrodymu, kad minėto sprendimo 68 punkte konstatuotų faktinę aplinkybę, o šis vertinimas apeliacine tvarka negali būti ginčijamas.

— Teisingumo Teismo vertinimas

89 Visais keturiais išanalizuotais apeliacinio skundo pagrindais siekiama užginčyti Pirmosios instancijos teismo atsisakymą kvalifikuoti 1995 m. kovo 27 d. laišką pranešimu.

90 Pirmosios instancijos teismo atliktas fakto arba akto teisinis kvalifikavimas yra teisės klausimas, kuris gali būti keliamas apeliaciniame skunde. Pavyzdžiui, taip yra sprendžiant, ar laiškas turi būti pripažintas skundu pagal Europos Bendrijų pareigūnų nuostatų 90 straipsnio 2 dalį (šiuo atžvilgiu žr. 1995 m. spalio 19 d. Sprendimo *Rendo ir kt. prieš Komisiją*, C-19/93 P, Rink. p. I-3319, 26 punktą ir 2000 m. birželio 29 d. Sprendimo *Politi prieš Fondation européenne pour la formation*, C-154/99 P, Rink. p. I-5019, 11 punktą).

91 Šioje byloje, atsižvelgiant į pateiktų argumentų, susijusių su Pirmosios instancijos teismo naudotais kriterijais nusprendžiant, kad apie ginčijamą pagalbą nebuvo pranešta, pobūdį, tai, ar 1995 m. kovo 27 d. laiškas yra pranešimas apie naujajame susitarime numatytą ginčijamą pagalbą, yra teisės klausimas, kuris patenka į Teisingumo Teismo kompetenciją.

92 Pagal EB 88 straipsnio 3 dalį reikia pranešti „apie visus ketinimus suteikti ar pakeisti pagalbą".

93 Iš šios nuostatos pačios formuluotės matyti, kad tokiam susitarimui, koks yra naujasis susitarimas, kuriuo buvo suteikta ginčijama pagalba, taikoma tokia pranešimo pareiga. Todėl, kaip teisingai teigia *P & O Ferries*, pareiga pranešti apie šį naująjį susitarimą nesusijusi su pareiga pranešti apie pradinį susitarimą. Todėl nepranešimas apie pradinį susitarimą, dėl ko jis tapo neteisėtas, neturi įtakos naujojo susitarimo teisėtumo nagrinėjimui, kuris grindžiamas reikalavimo pranešti, taikomo tik šiam susitarimui, laikymosi vertinimu.

94 Aplinkybė, kad apie naująjį susitarimą Komisijai buvo pranešta per pradinio susitarimo atžvilgiu pradėtą tyrimo procedūrą, nepaneigia šio vertinimo. Iš tikrųjų, kadangi, kaip jau buvo minėta, ginčijamas sprendimas yra susijęs tik su naujuoju susitarimu suteikta pagalba, todėl įvertinti, ar apie šią pagalbą buvo pranešta, reikia neatsižvelgiant į tai, kad Komisija pradėjo tyrimo procedūrą dėl pradinio susitarimo.

95 Todėl tai, kad apeliančių Komisijai išsiųsti laiškai, įskaitant 1995 m. kovo 27 d. laišką, turėjo Komisijos su pradiniu susitarimu susijusios bylos medžiagoje naudojamą nuorodą NN 40/93, negali turėti įtakos sprendžiant, ar naująjį susitarimą laikyti nauja pagalba. Taigi Pirmosios instancijos teismas neteisingai rėmėsi šia aplinkybe

tam, kad įrodytų, jog ginčijama pagalba buvo neatskiriama nuo pradiniame susitarime numatytų priemonių, ir todėl nuspręstų, kad apie ginčijamą pagalbą nebuvo pranešta.

96 Be to, iš bylos dokumentų matyti, kad 1995 m. kovo 27 d. laišku *P & O Ferries* siekė „laiku informuoti" Komisiją apie naująjį susitarimą ir jo turinį bei susitarimą pasirašiusiųjų šalių norą įgyvendinti ginčijamą pagalbą.

97 Pirma, šiame laiške buvusios informacijos pagrindu ir atsižvelgusi į „esminius naujajame susitarime padarytus pakeitimus", Komisija savo 1995 m. birželio 7 d. Sprendime nusprendė užbaigti pradinio susitarimo atžvilgiu pradėtą tyrimo procedūrą. Taigi Komisija tinkamai atsižvelgė į šį tiesiogiai bylą nagrinėjančiam pareigūnui adresuotą laišką, kad išnagrinėtų ginčijamų pagalbų priemones.

98 Antra, iš 1995 m. birželio 7 d. Sprendimo formuluotės matyti, kad šie esminiai pakeitimai naujajame susitarime buvo padaryti „siekiant atsižvelgti į Komisijos susirūpinimą". Be to, 1995 m. birželio 7 d. sprendimas užbaigiamas labai aiškiu teiginiu, kad „naujasis susitarimas, kuris bus taikomas 1995–1998 m., nėra valstybės pagalba". Taigi Komisija negali nei teigti, jog ji nebuvo laiku informuota, kad pateiktų savo pastabas apie šiame naujajame susitarime numatytas priemones, nei kad 1995 m. kovo 27 d. laiškas jai neleido įprastai įgyvendinti jos kontrolės funkcijų.

99 Galiausiai iš bylos dokumentų matyti, kad iki Komisijos 1995 m. birželio 7 d. Sprendimo užbaigti pradinio susitarimo atžvilgiu pradėtą tyrimo procedūrą priėmimo naujajame susitarime numatyta ginčijama pagalba nebuvo išmokėta. Pirmosios išmokos *P & O Ferries* buvo atliktos tik 1995 m. gruodį. Be to, ginčijamo sprendimo 77 punkte Komisija pripažino, kad „sumos buvo išmokėtos po palankaus 1995 m. birželio 7 d. Komisijos sprendimo." Be to, naujajame susitarime yra numatyta sąlyga, dėl kurios taikymo srities Komisija nedarė išlygų 1995 m., kad

„buvo imtasi visų priemonių, kad būtų laikomasi Romos sutarties 93 straipsnio 3 dalies“. Tai, kad naujasis susitarimas buvo sudarytas prieš priimant 1995 m. birželio 7 d. sprendimą, neleidžia nustatyti, kad pagalba buvo pradėta vykdyti anksčiau, nei buvo priimtas minėtas sprendimas.

100 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad Pirmosios instancijos teismas skundžiamame sprendime neteisingai nusprendė, kad atitinkamos šalys ir Komisija ginčijamą pagalbą patys laikė pagalba, apie kurią nebuvo pranešta.

101 Todėl Teisingumo Teismui nereikia pasisakyti dėl *Diputación* nurodyto devintojo apeliacinio skundo pagrindo, susijusio su tuo, kad nepriimdamas sprendimo dėl prašymo pateikti visus su 1995 m. susitarimu susijusius dokumentus, kuriais remiantis būtų galima nustatyti, jog Komisija 1995 m. kovo 27 d. laišką laikė pranešimu apie naująją pagalbą, Pirmosios instancijos teismas neatsižvelgė į teises į gynybą ir pažeidė Pirmosios instancijos teismo procedūros reglamento 66 straipsnį.

102 Vis dėlto Pirmosios instancijos teismas nepadarė teisės klaidos nuspręsdamas, kad 1995 m. kovo 27 d. laiškas nėra EB 88 straipsnio 3 dalies reikalavimus atitinkantis pranešimas.

103 Iš tikrųjų iš pačios EB 88 straipsnio 3 dalies, kuri nustato abipusį santykį tarp Komisijos ir valstybės narės, struktūros matyti, kad tik valstybės narės turi pareigą pranešti apie valstybės pagalbą. Todėl ši pareiga negali būti laikoma įvykdyta įmonės pagalbos gavėjos atliktu pranešimu. Kaip Teisingumo Teismas jau buvo nusprendęs, EB 88 straipsniu nustatytas valstybės pagalbos kontrolės ir nagrinėjimo mechanizmas nenustato pagalbos gavėjui specialios pareigos. Viena vertus, pareiga pranešti apie valstybės pagalbą ir draudimas iki tol įgyvendinti planuojamas pagalbos priemones yra skirti valstybei narei. Kita vertus, jai taip pat yra skirtas sprendimas,

kuriuo Komisija konstatuoja pagalbos nesuderinamumą su bendrąja rinka bei ragina per nustatytą terminą ją pašalinti (žr. 1996 m. liepos 11 d. Sprendimo *SFEI ir kt.*, C-39/94, Rink. p. I-3547, 73 punktą).

104 Šiuo atžvilgiu šioje byloje neturi reikšmės tai, kad tuo metu, kai Komisijai buvo perduotas naujojo susitarimo planas, joks norminio pobūdžio tekstas nenumatė, kad tam, jog pranešimas būtų teisėtas, jį turi atlikti atitinkama vyriausybė. Nors reikalavimas, pagal kurį pranešti turi ši vyriausybė, Bendrijos teisėje buvo pakartotas Reglamento Nr. 659/1999 2 straipsnio 1 dalyje, šiame straipsnyje buvo tik kodifikuota Teisingumo Teismo praktika, nieko naujo neįtraukiant į taikomą teisę.

105 Tokiomis aplinkybėmis Pirmosios instancijos teismas, nepadarydamas teisės klaidos, galėjo remtis tuo, kad 1995 m. kovo 27 d. laiškas nebuvo išsiųstas atitinkamos valstybės narės vyriausybės, kad nuspręstų, jog šis laiškas nėra EB 88 straipsnio 3 dalies reikalavimus atitinkantis pranešimas.

106 Taigi Pirmosios instancijos teismas, šiomis bylos aplinkybėmis nuspręsdamas, kad 1995 m. kovo 27 d. laiškas nėra pranešimas apie naująjį susitarimą, EB 88 straipsnio 3 dalį taikė teisingai.

107 Iš to, kas pasakyta, matyti, kad nors Pirmosios instancijos teismas neteisingai įvertino šios bylos faktines aplinkybes manydamas, jog naujasis susitarimas ir pradinis susitarimas yra viena nuo 1992 m. įgyvendinta pagalba, jis teisingai nusprendė, jog ginčijama pagalba buvo įgyvendinta apie ją nepranešus Komisijai. Todėl reikia atmesti apeliacinio skundo reikalavimus dėl šios skundžiamo sprendimo dalies.

Dėl apeliacinio skundo pagrindų, susijusių su Pirmosios instancijos teismo išvadomis dėl nepranešimo pasekmių

108 Šeštuoju, septintuoju ir aštuntuoju apeliacinio skundo pagrindais *Diputación* siekia užginčyti skundžiamo sprendimo motyvus, kuriuos išdėstydamas Pirmosios instancijos teismas rėmėsi išvada, kad apie šioje byloje nagrinėjamą pagalbą nebuvo pranešta.

109 Savo šeštajame apeliacinio skundo pagrinde *Diputación* teigia, kad Pirmosios instancijos teismas padarė teisės klaidą skundžiamo sprendimo 142 ir 143 punktuose nuspręsdamas, kad ginčijama pagalba buvo neteisėta ir kad todėl Komisijai nebuvo būtina įvertinti šios pagalbos realaus poveikio konkurencijai ir Bendrijos vidaus prekybai.

110 Šis apeliacinio skundo pagrindas turi būti atmestas. Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad, jeigu Komisija savo sprendime turėtų įrodyti jau suteiktos pagalbos realų poveikį, šis reikalavimas būtų naudingas valstybėms narėms, kurios pagalbą teikia pažeisdamos EB 88 straipsnio 3 dalyje numatytą pareigą pranešti, kitų valstybių narių, kurios praneša apie planuojamą suteikti pagalbą, nenaudai (žr. 1990 m. vasario 14 d. Sprendimo *Prancūzija prieš Komisiją*, C-301/87, Rink. p. I-307, 33 punktą).

111 Šioje byloje Pirmosios instancijos teismas, kaip jau buvo minėta, teisingai nusprendė, kad 1995 m. kovo 27 d. laiškas nėra pranešimas apie naująją pagalbą. Todėl šis teismas, nepadarydamas teisės klaidos, galėjo padaryti išvadą, kad Komisija neturėjo pareigos įrodyti realų suteiktos pagalbos poveikį konkurencijai ir prekybai tarp valstybių narių. Todėl šeštasis apeliacinio skundo pagrindas yra nepagrįstas.

112 Septintasis *Diputación* apeliacinio skundo pagrindas yra susijęs su tuo, kad Pirmosios instancijos teismas iškraipė jos pateiktus argumentus ir todėl pažeidė jos teises į gynybą. Iš tikrųjų skundžiamo sprendimo 203 punkte Pirmosios

instancijos teismas nurodė, kad *Diputación* nepagrįstai nurodė, kad „turi būti apsaugoti *P & O Ferries* teisėti lūkesčiai", nes ji nurodė, kad turi būti apsaugoti jos pačios, kaip naujojo susitarimo šalies, teisėti lūkesčiai. Net jeigu *P & O Ferries* nurodė išimtinių aplinkybių buvimą ir teisėtų lūkesčių apsaugą, Pirmosios instancijos teismas negalėjo padaryti išvados, kad *Diputación* negali pateikti apeliacinio skundo pagrindo, pagrįsto šios įmonės teisėtų lūkesčių apsauga.

113 Komisija teigia, kad septintojo apeliacinio skundo pagrindo apimtis keitėsi proceso metu. Savo dublike *Diputación* pakartojo su įmonės pagalbos gavėjos teisėtų lūkesčių pažeidimu susijusį pagrindą, kurį ji nurodė Pirmosios instancijos teisme. Tačiau savo apeliaciniame skunde *Diputación* nurodė kitą su jos pačios teisėtų lūkesčių pažeidimu susijusį pagrindą. Todėl apeliacinio skundo pagrindas, susijęs su įmonės pagalbos gavėjos teisėtais lūkesčiais, yra naujas ir todėl nepriimtinas. Bet kuriuo atveju jis yra nepagrįstas.

114 Pirmiausia reikia atmesti dėl septintojo apeliacinio skundo pagrindo Komisijos pareikštą prieštaravimą dėl priimtinumo. Priešingai nei teigė Komisija, *Diputación* dublike, kaip ir apeliaciniame skunde, nurodė tą patį pagrindą, susijusį su tuo, kad Pirmosios instancijos teismas iškraipė jos argumentus, atsižvelgdamas tik į *P & O Ferries* teisėtus lūkesčius, nors *Diputación* nurodė taip pat savo pačios teisėtus lūkesčius. Todėl apeliacinio skundo pagrindas yra priimtinas.

115 Vis dėlto jis yra nepagrįstas. Nors skundžiamo sprendimo 203 punkte Pirmosios instancijos teismas aiškiai pažymėjo tik „*P & O Ferries* teisėtus lūkesčius", jis vis dėlto šio sprendimo 202 punkte atsakė į *Diputación* pateiktą argumentą nuspręsdamas, kad ne ispanų valdžios institucijos, o įmonė pagalbos gavėja turi nurodyti išimtines aplinkybes, kuriomis galėtų pagrįsti savo teisėtus lūkesčius tam, kad užginčytų neteisėtos pagalbos grąžinimą. Taigi *Diputación* nepateikė įrodymų, kad Pirmosios instancijos teismas skundžiamame sprendime iškraipė jos argumentus.

116 Savo aštuntuoju apeliacinio skundo pagrindu *Diputación* teigia, kad Pirmosios instancijos teismas iškraipė ieškinio argumentus dėl EB 10 straipsnio ir gero administravimo principo, skundžiamo sprendimo 211 punkte nuspręsdamas, kad šie argumentai iš naujo ginčija ginčijamos pagalbos neteisėtumą. Tačiau apeliantė teigė, kad EB 10 straipsnis ir minėtas principas prieštarauja netgi neteisėtos pagalbos grąžinimui. Dėl tokio iškraipymo Pirmosios instancijos teismas iš tikrųjų teisingai neišanalizavo šio pagrindo ir pažeidė jos teises į gynybą.

117 Vis dėlto iš pateiktų dokumentų matyti, kad argumentai, kuriais *Diputación*, būtent savo ieškinio 261 ir 272–275 punktuose, siekė iš naujo ginčyti Komisijos elgesį, nurodydama EB 10 straipsnį ir gero administravimo principą, rėmėsi apeliantės pateiktais argumentais tam, kad įrodytų, jog apie ginčijamą pagalbą buvo tinkamai pranešta, ir iš esmės suklydo dėl šių argumentų.

118 Tokiomis aplinkybėmis negali būti pagrįstai teigiama, kad Pirmosios instancijos teismas iškraipė *Diputación* argumentus, nuspręsdamas, kad EB 10 straipsniu ir gero administravimo principais pagrįstais argumentais iš esmės kritikuojamas Komisijos elgesys tyrimo metu ir ginčijamas ginčijamos pagalbos teisėtumas. Todėl aštuntasis *Diputación* apeliacinio skundo pagrindas turi būti atmestas.

Dėl apeliacinio skundo pagrindo, susijusio su tuo, kad Pirmosios instancijos teismas padarė teisės klaidą, manydamas, kad ginčijama pagalba nesuderinama su Sutartimi

119 Ketvirtasis apeliacinio skundo byloje C-471/03 P pagrindas yra vienintelis, kuris ginčija Pirmosios instancijos teismo įvertinimą, kad EB 87 straipsnio 2 dalies a punkte numatyta leidžianti nukrypti nuostata nėra taikytina šioje byloje.

Diputación argumentai

120 Šį apeliacinio skundo pagrindą sudaro dvi dalys.

121 Šio apeliacinio skundo pagrindo pirmoje dalyje *Diputación* tvirtina, kad Pirmosios instancijos teismas iškraipė ginčijamo sprendimo motyvaciją, skundžiamo sprendimo 165 punkte pažymėdamas, kad vartotojai, kurie naudojasi kitomis galinčiomis veikti tarp Bilbao ir Portsmuto jūrų bendrovėmis, negalėjo gauti naudos iš ginčijamos pagalbos. Ginčijamo sprendimo 58 ir 59 punktuose Komisija iš tikrųjų manė, kad EB 87 straipsnio 2 dalies a punktas negali būti taikomas dėl to, jog nebuvo skaidrumo pasirenkant transportavimo jūra ūkio subjektą. Taip iškraipydamas ginčijamo sprendimo formuluotes, Pirmosios instancijos teismas nesuteikė apeliantei galimybės tinkamai apsiginti.

122 To paties apeliacinio skundo pagrindo antroje dalyje apeliantė teigia, kad Pirmosios instancijos teismas bet kuriuo atveju padarė teisės klaidą, aiškindamas EB 87 straipsnio 2 dalies a punktą, nes skundžiamo sprendimo 166 punkte rėmėsi pagalbos paskirstymu vienam ūkio subjektui, pašalindamas kitas galinčias įvykdyti siekiamą socialinį tikslą bendroves. Kadangi tiekti paslaugas atitinkamame maršrute buvo pasiruošęs tik vienas ūko subjektas, su produkto kilme susijęs diskriminuojamasis pagalbos pobūdis negali būti nustatytas. Tokiu atveju kadangi ginčijamu sprendimu buvo patvirtintas ginčijamos pagalbos socialinis pobūdis (58 punktas), EB 87 straipsnio 2 dalies a punktas turėjo būti taikomas.

Teisingumo Teismo vertinimas

123 Kalbant apie pirmąją apeliacinio skundo pagrindo dalį, iš ginčijamo sprendimo formuluotės matyti, kad siekdama nuspręsti, jog ginčijama pagalba nepatenkino EB 87 straipsnio 2 dalies a punkte numatytos sąlygos, pagal kurią pagalba turi būti suteikta „nediskriminuojant atitinkamų gaminių dėl jų kilmės", Komisija būtent rėmėsi, pirma, minėto sprendimo 58 punkte aplinkybe, kad „kelionės čekiai buvo

įsigyti tik iš *Ferries Golfo de Vizcaya* ir baskų autonominės valdžios institucijos negalėjo įrodyti, kad įmonė buvo pasirinkta skaidriai", ir, antra, ginčijamo sprendimo 60 punkte aplinkybe, kad „baskų valdžios institucijos tuos pačius socialinio pobūdžio tikslus galėjo pasiekti diferencijuotais kelionių pasiūlymais."

124 Todėl Komisija nusprendė, kad *Ferries Golfo de Vizcaya* buvo vienintelė įmonė ginčijamos pagalbos gavėja ir kad nebuvo nustatyta, jog minėta pagalba siekiami socialiniai tikslai galėjo būti pasiekti tik perkant kelionės čekius iš šios įmonės.

125 Priešingai tam, ką teigia *Diputación*, Komisija savo sprendimo negrindė vien tik skaidrumo nebuvimu pasirenkant atitinkamą transportavimo jūra ūkio subjektą, netaikydama EB 87 straipsnio 2 dalies a punkte numatytos leidžiančios nukrypti nuostatos.

126 Taigi Pirmosios instancijos teismas neiškraipė ginčijamo sprendimo motyvacijos ir nepažeidė teisių į gynybą skundžiamo sprendimo 165 punkte konstatuodamas, kad „*Diputación* netvirtino ir *a fortiori* neįrodė, kad vartotojai taip pat galėjo naudotis ginčijama pagalba, esant galimybei naudodamiesi kitomis jūrų bendrovėmis, galinčiomis veikti tarp Bilbao ir Portsmuto."

127 Taigi pirmoji šio pagrindo dalis neturi faktinių aplinkybių ir todėl yra nepagrįsta.

128 Kalbant apie antrąją šio apeliacinio skundo ketvirtojo pagrindo dalį, reikia pažymėti, kad tam, kad padarytų išvadą, jog EB 87 straipsnio 2 dalies a punktas nebuvo taikytinas šioje byloje, Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 166 punkte nesirėmė tik tuo, kad susitarimas dėl kelionės čekių pirkimo buvo sudarytas išskirtinai tarp *Diputación* ir *P & O Ferries*.

129 Iš tikrųjų šio punkto pirmajame sakinyje jis manė, kad „pagal naująjį susitarimą *P & O Ferries* gauna iš anksto nustatytą metinę sumą, nepriklausomai nuo galutinių vartotojų realiai sunaudoto kelionės čekių skaičiaus". Tuo Pirmosios instancijos teismas siekė pabrėžti, kaip jis tai būtent konstatavo skundžiamo sprendimo 121 ir 137 punktuose, jog *Diputación* sudarė šį susitarimą ne tam, kad patenkintų realius poreikius, o tam, kad *P & O Ferries* suteiktų naudą, kurios ji negautų įprastinėmis rinkos sąlygomis.

130 Šioje byloje, atsižvelgiant į Pirmosios instancijos teismo vertinimus dėl *P & O Ferries* suteiktos ekonominės naudos pobūdžio, skundžiamo sprendimo 166 punkto pirmajame sakinyje esančios nuorodos bet kuriuo atveju užteko skundžiamo sprendimo 167 punkte teisiškai pagrįsti išvadą, kad ginčijama pagalba negali būti analizuojama kaip „individualiems vartotojams suteikta nediskriminuojant atitinkamų gaminių dėl jų kilmės" pagal EB 87 punkto 2 dalies a punktą.

131 Taigi Pirmosios instancijos teismas, taikydamas šią nuostatą, nepadarė teisės klaidos.

132 Todėl minėto pagrindo antroji dalis yra nepagrįsta ir turi būti atmesta.

133 Iš viso to, kas išdėstyta, matyti, kad Pirmosios instancijos teismas padarė teisės klaidą ir iškraipė šios bylos faktines aplinkybes tiek, kiek jis, nesilaikydamas iš minėto sprendimo *BAI prieš Komisiją* išplaukiančios absoliučios *res judicata* galios, nagrinėjo apeliacinio skundo pagrindą, susijusį su EB 87 straipsnio 1 dalies pažeidimu, ir tiek, kiek jis manė, kad naujasis susitarimas ir pradinis susitarimas yra viena pagalba, įgyvendinta 1992 metais.

134 Vis dėlto ši teisės klaida ir šis faktinių bylos aplinkybių iškraipymas nedaro įtakos skundžiamo sprendimo rezoliucinei daliai, todėl nėra reikalo panaikinti šį sprendimą.

135 Todėl reikia atmesti apeliacinius skundus.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

136 Pagal Procedūros reglamento 69 straipsnio 2 dalį, taikomą apeliaciniam procesui pagal to paties reglamento 118 straipsnį, pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jei laimėjusi šalis to prašė. Kadangi Komisija prašė priteisti iš *P & O Ferries* ir *Diputación* bylinėjimosi išlaidas ir jos pralaimėjo bylą, pastarosios turi jas padengti.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (trečioji kolegija) nusprendžia:

1. **Atmesti apeliacinius skundus.**

2. **Priteisti iš *P & O European Ferries (Vizcaya) SA* ir *Diputación Foral de Vizcaya* bylinėjimosi išlaidas.**

Parašai.